

A bor filozófiája

Friss bevándorlónak kell lennünk az Egyesült Államokban ahhoz, hogy kellően értékeljük a vidék gazdag lehetőségeit és a rajta megtelepedett nép alapvető jóságát. Igaz, előfordulnak erőszakos megnyilvánulások; de az érés folyamata sohasem zajlott le zavarok nélkül. Európa sokkal több ilyen ismert történelme folyamán.

Mindenekelőtt dinamizmus mutatkozik, az pedig az élet jele. Buzgalom is van új dolgok tanulmányozására és megtanulására: az alázat jele. A pozitív értékek ténylegesen messze túlszárnyalják a negatívokat. A remény erősebb ebben az országban a kétségbeesésnél. Annak a népnek, amely olyan rövid idő alatt egy világrészt épített ki a vadonból, annak a nemzetnek, amely összeszedte magát a polgárháború érzelmi és fizikai dűlásából, még sok van a tarsolyában a világ számára.

De bajok vannak. Ezek oka természetesen sokféle. Egyesek radikális orvosságokra szorulnak; ezeken szakembereknek kell dolgozniuk, tudósoknak kell kikutatni őket. Nincs szándékomban valamennyitük túhegyre venni, vagy akár a legjelentősebbeket megkeresni. Hogyan tehetné meg ezt bárki is? De rá tudok mutatni a bajok egy forrására. Ha ezen segítenék, hasznára válnék a nemzetnek.

Bajaink egyik gyökere az, hogy az amerikaiak nem isznak bort, vagy ha isznak is, nem veszik a borivást elég komolyan.

A bornak a Biblia díszhelyet juttat. Emlékeznek Noé drámai történetére: hogyan fedezte föl a bort és hogyan fizetett élvezetéért. A Könyvek Könyve bővelkedik barátságos, békességgel, dallal és szerelemmel teli szőlők leírásában, sőt ezeknek a szőlőknek tönkretétele egyenesen a nemzet pusztulásának jele. Dicséri a bort, ezt az ízes és nemes italt, amely boldoggá teszi a szívet. Az Újszövetségben a bor a kenyér társa lesz és a kettő együtt létfenntartó eledelünk. A mindennapi kenyér és a szívünket fölemelő mindennapi bor Isten közöttünk való jelenlétének jelévé válik.

Bizony, a bor csakugyan nemes ital. Nem lehet csak úgy felhajtani; izlelgetni kell, élvezni illatát és ízét egyaránt. A bor nem lódít meg erőszakosan (kinek a szellemét emelné föl a taszigálás?), de hatása egyre fokozódik, míg a szív nekihevül és a beszéd vidámságtól és szokimondástól lesz fűszeres. Az ízek végtelen változatossága található meg benne. Mindennap más és másfajta borunk lehet, — legyen is! Minden évjáratnak megvan a maga egyéni jellege: egyik édes, másik fanyar, egyik nehéz, másik könnyű. Egyik halhoz való, másik húshoz, egyiket be kell hűteni, a másik szobahőmérsékleten ízlik a legjobban.

Lám, mennyi nyugodt ízlés és művészet rejlik a borivásban. Valóban, olyan magasrendű művészet ez, hogy nem lehet élvezni barátok

nélkül. A bor demokratikus ital; nyugodt beszélgetésre hozza össze az embereket. Tégy az asztalra egy üveg jó erős vörösbort egy kis érett, sajttal, s királyi uzsonnád van gazdagnak és szegénynek egyaránt.

A jó borivó szokások természetesen a szűk nacionalizmus legnagyobb ellenségei. Volt-e valaha határ, amelyet időről-időre nem szeltek át a szőlőfürt nemes levével teli hordók vagy palackok?

A boriváshoz meggondolt ember kell; és a borivás nyugodt meggondoltsághoz vezet. Amerikának pedig többek közt éppen erre van szüksége, hogy rábukkanjon bajai gyökerére: nyugodt meggondolásra. Meggondolásra van szükségünk az ország nemzetközi céljainak felülvizsgálásában. Egyre világosabb lesz, hogy a földgömb bajai nem gyógyulnak meg bombáktól. A bombák sebeket hagynak és szomorú emlékeket, s ez aztán csak még jobban szétválasztja az embereket. Egyre világosabb lesz, hogy élelem és pénz kiosztásával könnyítünk ugyan az éhségen és szegénységen, de nem szüntetjük meg egyiket sem. Az ember méltóságát kell kifejlődésre segítenünk, ez pedig meggondolt közeledést igényel, mert az ember bonyolult teremtmény. Az elkövetkező évek azt is világossá teszik majd, hogy minél több erőszakos megnyilvánulás fordul elő az egyetemek területén, annál alacsonyabbá válik az akadémiai színvonal. A gondolkodó értelmiségiek (rendszerint nem erőszakos emberek) szép csendesen faképnél fogják hagyni a felfordult egyetemeket.

Ha többet jönnénk össze bor és sajt mellett, hogy gondolkodjunk problémáinkról és becsületesen keresnénk a megoldást erőszakos reakciók helyett, lassan-lassan kiirtanánk a rossz egyik gyökerét. Amerika eleped a nyugodt gondolkodásért, a békés beszélgetésért, sőt a csendes szemlélődésért. És nincs a bajokra megoldás, míg a nemzet meg nem találja lelkét békeségben, szegény és gazdag, fekete és fehér, együtt üldögélve egy pohár bor mellett.